

► **Heide van de Kampina is ziek,**

De laatste wulp is weg, eenzaam en alleen

Een requiem voor een van de meest markante heidevogels. Met zijn aparte jubelzang, zijn hoge stelten en de lange, kromme snavel. De wulp is er niet meer op de heide van de Kampina. En zo verliest een belangrijk Natura 2000 gebied opnieuw een kroonsoort.

► **De wulp.** FOTO EDWIN BAX

▲ **De bodem van natuurgebied de Kampina is verdroogd.**

FOTO ROBROKVEN.

jonge vogels kunnen er geen voedsel meer vinden

Domien van der Meijden

Boxtel

Het jaar 2022 gaat voor Natuurmonumenten de boeken in als het jaar van de allerlaatste wulp op de heide van de Kampina. Irma de Potter van Natuurmonumenten: „De vogelwerkgroep Boxtel houdt al jaren de broedvogelstand bij in de Kampina.

Dit jaar stond het gebied rond de Zandbergsevennen centraal als telgebied. Het meest trieste was wel dat de tellers een allerlaatste wulp steeds zagen overvliegen. Roepend, op zoek naar een partner om mee te broeden. Maar de wulp bleef eenzaam en alleen.”

Al jaren achteruitgang

Helemaal als een verrassing komt het niet dat de wulp de heide van de Kampina vaarwel zegt. „Deze bijzondere heidevogel zat al jaren in een vrije val.

“

Wormen pikken is er niet meer bij voor de jonkies

– Irma de Potter, Natuurmonumenten

Al vanaf 2000 ging het steeds slechter met de aantallen op onze heide. In 2000 waren er nog 25 paartjes in de Kampina. Acht jaar later was dat aantal al gedaald naar nog negen koppeltjes. En nu doet de laatste wulp het licht uit. De markante korhoen zijn we al vele jaren kwijt in de Kampina, maar nu wéér een soort.”

Het heidesysteem bij de Kampina is ernstig ziek. „De bodem is verdroogd en hard. Jonge wulpen kunnen er geen voedsel meer vinden. De enorme stikstofemissie veroorzaakt flinke vergrassing in het gebied. Wormen pikken is er niet meer bij voor de jonkies. De afname van insecten tot wel zeventig procent is ook een van de oorzaken van het voedselgebrek. Het waterpeil moet verder echt omhoog om het tij wat te keren.”

Te veel bezoekers

De Potter vervolgt: „En tot slot heeft een overmaat aan bezoekers (recreanten) die tijdens corona massaal de bossen in gingen en ook op de heide liepen een rol gespeeld. Deze soort is erg gevoelig

voor verstoring. Ze vliegen snel weg als er bezoekers in de buurt komen, en dan hebben kraaien vrij spel om de eieren uit het nestje te roven.”

De Potter vertelt dat in andere gebieden van Natuurmonumenten, zoals in het Moergestelse Broek, nog wel wulpen broeden. „Maar daar zijn de waterstanden dan ook veel beter. We hopen dat we in de heide van de Kampina ook het grondwaterpeil beter kunnen krijgen. Maar vooral ook dat de enorme stikstofneerslag afneemt. Want door stikstof woekert de grassoort pijpenstro zo heftig dat het allerlei andere plan-

“

Hij vloog steeds over. Roepend, op zoek naar een partner om mee te broeden

– Irma de Potter, Natuurmonumenten

ten verdringt.”

Aan de randen van de Kampina houden nog steeds twee paartjes wulpen moedig stand. „De voedselomstandigheden zijn hier waarschijnlijk minder ongunstig. Maar de vooruitzichten voor deze paartjes zijn ondertussen ook al niet best. Afgaande op het gedrag van de beide paartjes zijn er dit jaar in beide nesten geen jongen geboren.”

Grauwe klauwier

Is het dan allemaal kommer en kwel in de Kampina en haar heidegebieden? „De vogelwerkgroep heeft in het gebied Zandbergsevennen met haar tellingen wel 52 verschillende soorten vogels geteld. Zo werd onder meer de nachtzwaluw, veldleeuwerik en roodborsttapuit aangetroffen. En de grauwe klauwier deed de herten van de tellers ook sneller kloppen. Maar met de roofvogels in het gebied gaat het veel minder goed. Verder baart het zorgen dat er nog maar enkele dodaars werden aangetroffen. Dat is de kleinste futensoort van Nederland”, aldus De Potter.

▲ **De wulp is niet meer te zien in de Kampina. Uitgestorven. Hij kon niet meer aan voedsel komen op de heide.** FOTO JOCHEM SLOOTHAAK/BRABANTS LANDSCHAP